

Sygn. akt VIII U 585/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 marca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Teresa Kalinka
Protokolant	Ewa Grychtol

po rozpoznaniu w dniu 2 marca 2021 r. w Gliwicach

sprawy P. G. (G.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o emeryturę pomostową

na skutek odwołania P. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 2 marca 2020 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu P. G. (G.) prawo do emerytury pomostowej poczynając od dnia 4 stycznia 2020 roku.

(-) sędzia Teresa Kalinka

Sygn. akt VIII U 585/20

UZASADNIENIE

Decyzją z 2 marca 2020r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., na podstawie przepisów ustawy z 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz. U.

z 2018r., poz. 1924 ze zm.), odmówił ubezpieczonemu P. G. prawa do emerytury pomostowej, gdyż nie udokumentował on wykonywania po dniu 31 grudnia 2008r. pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, jak również 15 lat takiej pracy, wykonywanej przed 1 stycznia 2009r.

W uzasadnieniu ZUS wskazał, że do okresów pracy w warunkach szczególnych, w rozumieniu przepisów dotychczasowych, zaliczył ubezpieczonemu 27 lat, 5 miesięcy i 17 dni.

Ubezpieczony wniósł odwołanie od powyższej decyzji, domagając się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do świadczenia. Wskazał, że domaga się zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach, w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych, zatrudnienia w Hucie (...) w M., na wydziale pieca szybowego. Wskazał, że taki rodzaj pracy wykonywał zarówno do 31 grudnia 2008r., jak

i po tej dacie. Wniósł również o przesłuchanie świadków, którzy mogą potwierdzić taki charakter jego pracy.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie z przyczyn jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Ubezpieczony urodził się (...) W dniu 30 stycznia 2020r. złożył wniosek o emeryturę pomostową.

Organ rentowy uznał za udowodnione okresy składkowe i nieskładkowe w łącznym wymiarze 39 lat i 7 miesięcy.

Do stażu pracy w warunkach szczególnych, w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., nr 8, poz. 43 ze zm.), organ rentowy zaliczył 27 lat, 5 miesięcy i 17 dni, tj. zatrudnienie w Hucie (...) w M., na stanowiskach: oczyszczacza kanałów technologicznych i urządzeń produkcyjnych, operatora taśm i urządzeń transportowych, rafiniarza metali nieżelaznych, aparatowego urządzeń technologicznych, operatora pieca, piecowego.

Organ rentowy do stażu pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze nie zaliczył okresu od 1 stycznia 2009r. do 22 marca 2011r. u tego samego pracodawcy, na stanowisku operatora pieca szybowego.

Organ rentowy jako powód niezaliczenia tego okresu do okresów pracy w warunkach szczególnych, podał fakt, iż pracodawca nie potwierdził ubezpieczonemu, w świadectwie pracy w warunkach szczególnych, iż praca ta była pracą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych. nadto odwołujący nie został zgłoszony przez pracodawcę jako osoby wykonującej taki charakter pracy (brak deklaracji ZUS ZSWA).

Ubezpieczony w okresie od 1 września 1976r. do 22 marca 2011r., w Hucie (...) w M., pracował kolejno jako oczyszczacz urządzeń i przewodów, sternik urządzeń transportowo – przesypowych, operator urządzeń przygotowania wsadu, rafiniarz metali nieżelaznych, mistrz i starszy mistrz, operator pieca szybowego.

Pracodawca, w świadectwach wykonywania pracy w warunkach szczególnych z 21 stycznia 2020r., potwierdził, że ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych, w okresach:

- od 1 lipca 1979r. do 7 grudnia 1979r., na stanowisku oczyszczacza kanałów technologicznych i urządzeń produkcyjnych – wykaz B, dział II, poz. 15, pkt 8,
- od 8 grudnia 1979r. do 24 października 1984r., na stanowisku operatora taśm i urządzeń transportowych – wykaz B, dział II, poz. 15, pkt 15,
- od 15 lipca 1986r. do 31 sierpnia 1987r., na stanowisku aparatowego urządzeń technologicznych – wykaz B, dział II, poz. 15, pkt 1,
- od 1 września 1987r. do 31 maja 1988r., na stanowisku rafiniarza metali nieżelaznych – wykaz B, dział II, poz. 15, pkt 21,
- od 1 września 2005r. do 31 grudnia 2005r., na stanowisku operatora pieca-piecowego – wykaz B, dział II, poz. 15, pkt 12,
- od 15 lipca 1986r. do 31 grudnia 2008r., jako pracownik bezpośredniego dozoru stale zatrudnionego w wydziałach hutniczych wymienionych w pozycjach 9 - 15 – wykaz B, dział II, poz. 17.

W dniu 1 lipca 1979r., odwołujący podjął zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy w Hucie (...) w M.. Jest to firma zajmująca się wytapianiem ołowiu ze spieków i złomu oraz pozyskiwania w tym procesie cynku. Wytop odbywał się przy użyciu tzw. pieców szybowych o wysokości kilkudziesięciu metrów. Piec taki zasypywany był odpowiednimi dawkami tzw. spieków oraz koksu, złomu ołowianego i specjalnych dodatków. Po procesie wytopu, tj. oddzielenia ołowiu od zanieczyszczeń w postaci żużła, następował spust frakcji z pieca, tj. osobno płynnego ołowiu i płynnego żużła, przez jeden z dwóch spustów, do rynien i następnie kadzi. Spust ołowiu odbywał się po godzinie wytapiania i trwał od 15 minut do 1 godziny. Z kolei cynk pozyskiwany był z oparów wychodzących z tego pieca, które podawane były kondensacji do formy płynnej i następnie przelewano go do kadzi, poddawano rafinacji i odlewano z niego sztaby. Na każdej zmianie roboczej, piec szybowy, jako zespół urządzeń będących jego podzespołami lub też urządzeniami wspomagającymi, obsługiwany był na trzy zmiany przez brygady składające się z 3 wytapiaczy, obsługi urządzeń zasypowych, tj.

2 operatorów taśmociągów podających surowce do urządzenia zasypowego i operator tego urządzenia. Pracę takiej brygady stale nadzorował mistrz, który na bieżąco decydował na jakim etapie procesu technologicznego, miały zostać podjęte kolejne czynności, przez podległych mu pracowników. Z tego też względu mistrz, mimo iż posiadał swoje biuro, faktycznie przez całą dniówkę roboczą, z wyjątkiem kilku minut przed jej rozpoczęciem, które poświęcał na odebranie kart zegarowych od podległych pracowników i przejęcie obowiązków od mistrza poprzedniej zmiany oraz kilku minut na koniec zmiany roboczej, kiedy przekazywał swoje obowiązki mistrzowi następnej zmiany, przebywał nieprzerwanie w obrębie pieca szybowego, nadzorując na bieżąco prace podległych pracowników, składające się na poszczególne etapy technologii wytopu ołowiu i cynku.

Odwołujący po pierwszym miesiącu pracy, u tego pracodawcy, został skierowany do obsługi taśm i urządzeń transportowych. W tym czasie odpowiedzialny był za rozładunek wagonów z koksem i wapnem, w specjalnych podziemnych tunelach, z których koks i wapno, transportowane były do specjalnego zbiornika nad piecem. W zależności od przydziału pracy, odwołujący nadzorował również prawidłowy przebieg przesywania koksu i wapna do tego zbiornika. Następnie ubezpieczony został skierowany do odlewni cynku, gdzie zajmował się na bieżąco czyszczeniem pieca rafinacyjnego, z pozostałych po rafinacji zanieczyszczeń. Zamiennie z innymi pracownikami, odwołujący wykonywał też pozostałe czynności składające się na proces rafinacji o odlewania cynku. Od czerwca 1988r., odwołujący został sterowniczym urządzenia przygotowania wsadu do pieca szybowego i zasypowym. W tym czasie w urządzeniu wyspowym układał złom ołowiany, przeznaczony jako wsad do pieca. Oprócz tego odwołujący sterował urządzeniami ładującymi koks i spiek do pieca szybowego. Odwołujący na tym stanowisku dokonywał też ręcznego pomiaru głębokości wsadu w piecu, przy użyciu specjalnej sześciometrowej miary. Z momentem gdy odwołującemu powierzono obowiązki aparatuowego pieca, do jego obowiązków należało kontrolowanie całości pracy pieca szybowego, pod kątem zachowania parametrów prawidłowego przebiegu całego procesu technologicznego. Następnie na stanowisku mistrza i starszego mistrza, odwołujący podobnie jak na stanowisku aparatuowego, nadzorował prawidłowy przebieg procesu wytopu, poprzez nadzór nad prawidłowym wykonywaniem obowiązków przez podległych mu pracowników, z zachowaniem przez nich przyjętych procedur i parametrów poszczególnych etapów procesu technologicznego. Dodatkowo jako mistrz, nadzorował też prace w procesie rafinacji i odlewania cynku.

W oparciu o opinię biegłego z zakresu BHP, sąd ustalił że praca odwołującego

w Hucie (...) w M., w okresie od 1 lipca 2009r. do

30 września 2009r. była pracą wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy

w warunkach szczególnych, wymienioną w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych pod poz. 6, tj. pracą bezpośrednio przy obsłudze wielkich pieców oraz pieców stalowniczych lub odlewniczych. Powyższe wynika z okoliczności, iż jak ustalił biegły, efektywny wydatek energetyczny wynosił w ciągu dniówki roboczej 8.918,9 kJ

i była to praca bardzo ciężka w myśl czynnika ryzyka określonego w art. 3, ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach pomostowych. dodatkowo zaś nie bez znaczenia pozostają też ciężkie warunki środowiska w jakich praca ta była wykonywana.

Sąd ustalił też, że pracodawca w okresie od 1 lipca 2009r. do 30 września 2009r., nie został przez tego pracodawcę zgłoszony do ubezpieczeń, jako osoba wykonująca pracę w warunkach szczególnych, bowiem w tym czasie pracodawca ten prowadził własne badania ciężkości wykonywania poszczególnych prac, mające na celu określenie przesłanek dla poszczególnych stanowisk, do przydziału posiłków regeneracyjnych. Niejako przy okazji uznano, że na stanowiskach zajmowanych przez odwołującego, dzienny wydatek energetyczny nie osiąga poziomu pozwalającego na zaliczenie wykonywanych przez niego prac, do pracy w warunkach szkodliwych.

Razem z ubezpieczonym w spornym okresie pracował świadek A. K. – rafiniarz, odlewacz, wytapiacz.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: akt organu rentowego, zeznań świadków A. K. (k.41-43), W. K. (k.53-54), a także przesłuchania ubezpieczonego (k.54-55), jak również w oparciu o opinię biegłego z zakresu BHP D. S. z 9 lutego 2021r. (k.64-68).

Zgromadzony materiał dowodowy Sąd uznał za przekonywujący, kompletny, spójny i logiczny, przez co mogący stanowić podstawę rozstrzygnięcia. W szczególności Sąd ustalił charakter pracy odwołującego po roku 2008, w oparciu o zeznania świadków, które korelowały z wyjaśnieniami samego odwołującego, a także w oparciu o opinię biegłego z zakresu BHP. Wprawdzie ZUS kwestionował uznanie pracy odwołującego w tym okresie do pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Jednak z wyjątkiem powołania się na nie uznanie takiego charakteru pracy przez samego pracodawcę i nie opłacenie przez niego za ubezpieczonego należnych składek na Fundusz Emerytur Pomostowych, nie wykazał inicjatywy dowodowej, w celu wykazania swoich racji.

Mając na uwadze powyższe ustalenia Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 4 ustawy z 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018r. poz. 1924 ze zm.) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5 – 12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- urodził się po dniu 31 grudnia 1948r.;
- ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- osiągnął wiek wynoszący co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- udowodnił okres składkowy i nieskładkowy w łącznym wymiarze co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- przed dniem 1 stycznia 1999r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust.1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS;
- po dniu 31 grudnia 2008r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Z kolei zgodnie z art. 49 powoływanej ustawy, prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;

3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

W niniejszej sprawie spór sprowadzał się wyłącznie do ustalenia, czy ubezpieczony legitymuje się okresem pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wykonywanej po dniu 31 grudnia 2008r., a jeżeli nie to, czy praca wykonywana przez niego przed tą datą, w wymiarze co najmniej 15-letnim, może zostać zaliczona do pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze e rozumieniu art. 3 ustawy o emeryturach pomostowych, przy niekwestionowaniu przez organ rentowy spełnienia przez ubezpieczonego pozostałych przesłanek do świadczenia, wskazanych powyżej.

Zdaniem Sądu wynik przeprowadzonego postępowania dowodowego wskazuje jednoznacznie, iż ubezpieczony w od 1 lipca 2009r. do 30 września 2009r. w Hucie (...) w M., bez względu na zajmowane stanowisko, wykonywał prace zaliczane do prac w szczególnych warunkach w rozumieniu powołanej ustawy o emeryturach pomostowych określone w załączniku nr 1 pod poz. 6, tj. „prace bezpośrednio przy obsłudze wielkich pieców oraz pieców stalowniczych lub odlewniczych”.

Za takim przyjęciem przemawiają zeznania świadków, z których jeden był współpracownikiem ubezpieczonego, zaś drugi jak specjalista dokonywał oceny warunków pracy na zajmowanych przez odwołującego stanowiskach – którym Sąd dał wiarę jako przekonywającym, wzajemnie się pokrywającym, w sytuacji gdy świadkowie w sposób szczegółowy, zgodny przedstawili faktyczny charakter pracy ubezpieczonego w tym okresie. Sąd oparł się także na zeznaniach ubezpieczonego, uznając je za wiarygodne, korelujące z zeznaniami świadków i treścią powołanej dokumentacji. Na koniec Sąd uwzględnił również wnioski z opinii biegłego z zakresu BHP, który w oparciu o przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe, w kontekście specjalistycznej wiedzy biegłego oraz w oparciu o obowiązujące przepisy, jednoznacznie ocenił charakter pracy odwołującego w spornym okresie.

Takiej ocenie charakteru jego pracy u tego pracodawcy nie przeczy fakt, że nie potwierdzono mu, w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych, żadnego okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, po dniu 31 grudnia 2008r., bowiem z jednoznacznych zeznań świadków i samego ubezpieczonego wynika, że jego praca w tym czasie, ze względu na jej ciężki charakter oraz w powiązaniu z panującymi w jej trakcie warunkami środowiska pracy, niewątpliwie była pracą w warunkach szczególnych, wymienioną w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Bez znaczenia pozostaje też fakt niezgłoszenia odwołującego przez pracodawcę jako osoby wykonującej po dniu 31 grudnia 2008r., pracę w warunkach szczególnych. Wprawdzie organ rentowy zarzucał też, że pracodawca ubezpieczonego za okres wykonania tych prac nie złożył stosownych deklaracji ZUS ZSWA i nie opłacał należnych składek na Fundusz Emerytur Pomostowych. Należy jednak mieć na uwadze, że pracownik nie może ponosić negatywnych konsekwencji zaniedbań pracodawcy. Nadto zgodnie z utrwalonym orzecnictwem nie jest konieczne wykazanie przez pracownika, że za okres ten faktycznie były opłacone składki na ubezpieczenie społeczne – vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2007r. w sprawie II UK 185/06 (OSNP 2008/9-10/143).

Fakt wykonywania takiej pracy został również wykazany w postępowaniu sądowym za pomocą innych dowodów. W postępowaniu odwoławczym przed Sądem nie obowiązują bowiem ograniczenia dowodowe jakie występują w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, a Sąd może ustalić okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość jak: okresy zatrudnienia - w tym wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, za pomocą wszelkich środków dowodowych, przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984r. III UZP 6/84, uchwała Sądu Najwyższego z 21 września 1984r. III UZP 48/84, wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006r., I UK 179/06, LEX nr 342283).

Zdaniem Sądu , stanowisko bezpośredniego dozoru pracownika stale zatrudnionego przy takich pracach, jakie wykonywał ubezpieczony są również pracami wymienionymi w załączniku nr 2 poz. 14 wykazu prac w szczególnych warunkach ustawy o emeryturach pomostowych. Awaria pieca mogła spowodować skażenie środowiska . Mając na uwadze ustalone okoliczności Sąd uznał, że ubezpieczony, od osiągnięciu wieku 60 lat, spełnia wszystkie, określone powyżej, przesłanki prawa do emerytury pomostowej, gdyż niewątpliwie pracując stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał pracę w szczególnych warunkach, w tym po dniu 31 grudnia 2008r. w rozumieniu art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

W konsekwencji powyższego Sąd, na podstawie powołanych przepisów, z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję przyznając ubezpieczonemu prawo do emerytury pomostowej począwszy od 4 stycznia 2020r.

(-) Sędzia Teresa Kalinka